

سیگار ارزان؛ غذای گران

در حالی که دولت اقدام به آزادسازی قیمت اقلام غذایی کرده، بهای سیگار یک پنجم بازار جهانی است

■ مریم شکرانی

درست در شرایطی که دولت بر طبل آزادسازی قیمت اقلام غذایی در ایران می‌کوبد قیمت سیگار در ایران بسیار ارزان است و دولت به جای آنکه هزینه اقلام زیان‌آور را برای مصرف‌کننده افزایش دهد، هزینه اقلام اصلی غذا در ایران را افزایش داده و در مقابل قیمت سیگار نازل است.

این اشتباه سیاست‌گذاری موجب شده که سرانه مصرف اقلام اساسی غذا در ایران کاهش داشته و در مقابل مصرف سیگار روند صعودی به خود بگیرد.

مصرف غذا در شرایط ویژه

در شرایطی که مصرف اقلام غذایی اصلی مانند گوشت، لبنیات و آبریان در ایران بسیار کمتر از سرانه مصرف جهانی و حتی الگوی استاندارد مصرف غذا است، ایرانی‌ها ناچار شده‌اند به مصرف نان و روغن و شکر بیشتر روی آورند.

مردم ایران بر اساس گزارش فائو به ازای هر نفر سالانه ۱۶۷٫۶ کیلوگرم گندم مصرف می‌کنند. در مقابل سرانه جهانی مصرف گندم ۲۷۱ کیلوگرم و در کشورهای توسعه‌یافته ۶۰ کیلوگرم درج شده است.

در واقع مردم ایران حدود ۳ برابر کشورهای توسعه‌یافته گندم مصرف می‌کنند.

همچنین گزارش‌های وزارت بهداشت و وزارت کشاورزی حاکی از آن است که مردم ایران حدود ۱٫۷ برابر مردم جهان روغن مصرف می‌کنند و مصرف شکر مردم ایران حدود ۱٫۴ برابر مردم جهان است.

با این حال دولت دوباره این روزها به بهانه آزادسازی قیمت‌ها، یارانه انواع غذا را حذف کرده و صف‌های طولانی روغن و مرغ را ایجاد کرده و اعتراض مردم را به دنبال داشته است اما در مقابل قیمت سیگار در ایران همچنان حدود یک پنجم نرخ جهانی است و مصرف سیگار در دوران کرونا افزایش داشته است.

افزایش مصرف سیگار در ایران

غلامرضا حیدری، رئیس مرکز تحقیقات کنترل دخانیات دانشگاه علام پزشکی شهید بهشتی از افزایش مصرف دخانیات در دوران شیوع بیماری کرونا خبر داد.

او به ایستاد توضیح داد: قبل از بحران کرونا حدوداً ۱۵ درصد افراد بالای ۱۵ سال جامعه مصرف دخانیات داشتند که این آمار در مردان حدود ۲۵ و در زنان حدود ۵ درصد بود؛ البته این اعداد در مورد مصرف قلیان متفاوت است. حیدری درباره آمار مصرف قلیان در کشور، افزود: در دوران قبل از کرونا حدود ۲۰ درصد مردان و زنان مصرف قلیان داشتند که برخی از

مصرف دخانیات لحاظ خواهند شد.

مالیات ناچیز سیگار در ایران

حیدری در ادامه صحبت‌هایش درباره قانون جامع کنترل و مبارزه با دخانیات نیز توضیح داد و گفت: قانون کنترل و مبارزه با دخانیات در ایران در بسیاری از کشورها وجود ندارد و ما از این نظر مقداری از کشورهای دنیا جلوتر هستیم. این قانون از معاهده جهانی تولیدات دخانیات در ایران و ۱۸۰ کشور دیگر دنیا که عضو آن معاهده هستند، نشأت می‌گیرد و شامل موارد متفاوتی است.

او در رابطه با اجرای مفاد این قانون افزود: مانند بسیاری از موارد دیگر در قانون کم‌وکسری‌هایی وجود دارد و علاوه بر اینکه در قانون ذکر شده،

آنها سیگار را ترک کرده بودند، اما بعد از کرونا به واسطه شرایطی که حکمفرما شد، بسیاری از مصرف‌کنندگان ترک کرده نیز مجدداً سیگار را شروع کردند.

رئیس مرکز تحقیقات کنترل دخانیات دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی با اعلام اینکه به نظر می‌رسد آمار مصرف دخانیات در دوران کرونا افزایش داشته است، گفت: در حال حاضر حدود ۳۰ درصد مردان و ۱۰ درصد زنان مصرف سیگار دارند که درباره قلیان این عدد حدود ۳۰ درصد در هر دو جنس است.

او در رابطه با بیماری‌های ناشی از مصرف دخانیات به ایستاد گفت: تقریباً تمامی ارگان‌های بدن در اثر مصرف دخانیات دچار بیماری‌زایی می‌شوند و در واقع دخانیات تمامی ارگان‌های بدن را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

حیدری به آماری از بیماری‌های ناشی از دخانیات اشاره کرد و گفت: حدود ۷۵ درصد بیماری‌های ریوی، ۶۰ درصد بیماری‌های قلبی و بیش از ۵۰ درصد سرطان‌های همه اندام‌های بدن در رابطه با مصرف دخانیات درگیر خواهند شد. حیدری همچنین در ادامه صحبت‌هایش درباره هزینه‌های سلامتی ناشی از مصرف دخانیات، به جنبه پنهان این هزینه‌ها اشاره کرد و افزود:

در هر جامعه‌ای هزینه‌های پنهانی که مصرف دخانیات به آن جامعه تحمیل می‌کند ۴ تا ۱۰ برابر هزینه‌های خرید و مصرف دخانیات است. حیدری در ادامه به هزینه‌های ناشی از مصرف دخانیات در ایران اشاره کرد و گفت: این رقم

در جامعه ما به این شکل است که در رابطه با بیماری‌هایی که به واسطه مصرف دخانیات حاصل می‌شود، بستری‌هایی در بیمارستان‌ها انجام می‌شود، عمل‌هایی صورت می‌گیرد، غیبت در کار که به واسطه بیمار شدن فرد حاصل می‌شود و بیمه‌هایی که برای افراد سیگاری از این طریق مصرف می‌شود؛ همه ضررهایی هستند که در جامعه به صورت هزینه‌های پنهان

دهه قبل تصویب و پیشنهاد شده است و اما هنوز به شکل کامل اجرا نمی‌شود و نیازمند به وجود آمدن هماهنگی‌های بین بخشی و درون سازمانی از طریق دولت برای اجرای کامل آن است.

مالیات پایین سیگار در ایران اما بارها مورد انتقاد قرار گرفته است.

سال گذشته جلیل میرمحمدی‌میبدی، نایب رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس با بیان اینکه سن مصرف سیگار به دلیل قیمت ارزان و در دسترس بودن به شدت پایین آمده است، گفت: با اخذ مالیات بر دخانیات باید مانع از در دسترس قرار گرفتن سیگار برای جوانان و نوجوانان شویم.

او به ایرنا توضیح داد: طبق روال هر سال با توجه به اینکه مصرف سیگار در کشور ما رو به افزایش است، متأسفانه سن مصرف سیگار به دلیل قیمت بسیار ارزان، وفور آن و در دسترس بودن به شدت پایین می‌آید.

میبدی افزود: در بودجه سال ۱۴۰۱ افزایش قیمت تقریباً به ازای هر نخ، ۸۰۰ تومان برای برندهای خارجی و ۲۳۰ تومان برای سیگارهای داخلی به تصویب رسید اما با این نرخ هم هنوز قیمت سیگار را نسبت به نرخ جهانی ارزان‌تر است و آخرین اطلاعات کسب شده از قیمت سیگارهای مشابه برند خارجی تولید داخل در خارج از کشور به ازای هر پاکت ۵ دلار است اما در کشور ما کمتر از یک دلار است.

حالا با این شرایط و درست در حالی که دولت بر طبل آزادسازی قیمت‌ها می‌کوبد مشخص نیست که چرا سیگار از طرح‌های آزادسازی

قیمت نادیده گرفته شده و در مقابل قیمت اقلام مفید غذا در ایران ملدام در حال رشد است.

این نوع سیاست‌گذاری دولت خلاف سیاست‌گذاری در کشورهای توسعه‌یافته است و در این کشورها مالیات سنگینی برای سیگار بسته شده و در مقابل یارانه‌های متعددی به اقلام غذایی مفید مانند لبنیات و آبریان تلقی می‌گیرد. ■

اجرای موارد قانونی مقداری با سختی و مشکل رو به روست.

او همچنین به موضوع مالیات بر دخانیات اشاره کرد و گفت: در کشور ما مالیات دخانیات بسیار کم است. همین امر باعث افزایش مصرف دخانیات در جامعه می‌شود.

حیدری در ادامه در رابطه با اجرای قانون کنترل و مبارزه با دخانیات افزود: این قانون حدود ۲